

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.374/2022/5.

A felperesek:

- (I. r. felperes neve) ((lakcím)) I. rendű;
- (II. r. felperes neve) ((cím).) II. rendű;
- (III. r. felperes neve) ((lakcím)) III. rendű;
- (IV. r. felperes neve), ((lakcím) IV.) rendű;
- (V. r. felperes neve) ((lakcím)) V. rendű;
- (VI. r. felperes neve) ((lakcím)) VI. rendű;
- (VII. r. felperes neve) ((lakcím)) VII. rendű;
- (VIII. r. felperes neve) ((lakcím 2.)) VIII. rendű;
- (IX. r. felperes neve) ((lakcím 3.)) IX. rendű;
- (X. r. felperes neve) ((lakcím 4.)) X. rendű;
- (XI. r. felperes neve) ((lakcím 4.)) XI. rendű

A felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Varga Endre Tibor ügyvéd (ügyvéd címe.)

Az alperes:

Magyar Biztosítók Szövetsége (1062 Budapest, Andrássy út 93.)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Pozderka Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Pozderka Gábor ügyvéd; iroda címe)

A per tárgya:

kártérítés, sérelemdíj megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Gyulai Törvényszék 14.P.20.049/2021/57.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

II. rendű felperes, 14.P.20.049/2021/63., alperes, 14.P.20.049/2021/64.

K Ö Z B E N S Ő Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit részben az alábbiak szerint megváltoztatja:

Mellőzi az elsőfokú közbenső ítélet indokolásának alábbi megállapításait:

- [2]: „Valamennyien tudták azt, hogy közülük kizárólag (személy 1. neve) rendelkezik jogosítvánnyal...”
- [89]: „... a gépjármű valamennyi utasa ... tisztában voltak azzal is, hogy közülük csak (személy 1. neve) rendelkezett vezetői engedéllyel.”

Egyebekben az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

A feljegyzett összesen 104.000 (száznégyszer) Ft fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

A közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

A tényállás

[1] Az I. és a II. rendű felperesek általános iskolai barátok voltak. 2017. december 29-én (település 1. neve)-n a (vendéglátóhely neve) elnevezésű vendéglátóhelyre mentek szórakozni, ahol összetalálkoztak a perben nem álló (személy 1. neve)lel, (személy 2. neve)-val, (személy 3. neve)kel és (személy 4. neve)ral, akik valamennyien az I. rendű felperest ismerték. Mindannyian fogyasztottak alkoholt. A szórakozóhelyre (személy 1. neve) autóval érkezett. Az I. rendű felperes, aki vezetni tanult, szerette volna kipróbálni az autót, ezért előbb ők ketten autóztak akként, hogy az I. rendű felperes vezetett. Ezt követően az I. rendű felperes a többieknek is be akarta mutatni tudását, ezért mind a hatan beültek az autóba, melyet előbb a tulajdonos, majd az I. rendű felperes vezetett. (település 2. neve)son egy mellékutcában a vezetői engedéllyel nem rendelkező (személy 2. neve) ült a volán mögé. Ekkor a vezető melletti ülésen (személy 1. neve), a jobb hátsó ülésen az I. rendű felperes, mellette középen (személy 3. neve), a bal hátsó ülésen (személy 4. neve) foglalt helyet, ölében a II. rendű felperessel. A személygépjármű hátsó ülésora három darab hárompontos biztonsági övvel volt felszerelve, de a hátul ülők egyike sem használta a biztonsági övet.

[2] (személy 2. neve) (település 2. neve)s külterületén a 47-es főút 174 km + 100 m szelvényében 140-145 km/h sebességgel közlekedett a megengedett 90 km/h helyett a balra íves vonalvezetésű útszakaszon. A kanyart észlelve a vezető eltúlzott kormánymozdulattal korrigált, amelynek eredményeként elvesztette uralmát a jármű irányítása felett. Előbb lehaladt a jobb oldali útpadkára, majd onnan visszatérve a bal oldalra sodródott, egy jelzőtáblának ütközött, majd a jármű jobb eleje az út melletti árok falán fennakadt. Ezt követően a jármű függőleges tengelye körül több alkalommal megpördült. Ennek során a

jármű jobb hátsó része az árokfalnak csapódott, amelynek során a hátsó ülésen helyet foglaló utasok a gépjárműből kizuhantak, a jármű a kerekein a korábbi haladási irányába fordulva érte el véghelyzetét.

[3] Az I. rendű felperes a baleset következtében koponya és csigolya sérüléseket szenvedett (kétoldali lágyagyburok és keményagyburok alatti vérömlennyel szövődött, traumás agyvizenyő következtében kialakult diffúz agykárosodás; háti VIII. csigolyatest testének törése; a II. nyakcsigolya forgónyúlványának törése; jobb oldali légmellel, kétoldali tüdőzúzódás; a koponyán többszörös hámfosztás; a bal nyakszirrtájon repesztett sérülés; mindkét kézfejen hámfosztás; a bal kézháton egy kb. 15 x 10 cm-es, mély duzzanattal járó hámfosztás; a bal térd elülső-külső felszínén többszörös hámfosztás; mindkét bokatájékon és lábon szederjes elszíneződéssel járó duzzanat, zúzódás). Elszenvedett sérülései maradandó egészségkárosodást eredményeztek. Agykárosodás, perzisztáló vegetatív állapot (nem aktív ébrenlét) tünetegyüttes alakult ki, a baleset miatt cselekvőképtelen állapotba került.

[4] A baleseti mechanizmusra tekintettel becsatolt biztonsági öv esetén bizonyosan számítani lehetett volna súlyos, 8 napon túli büntetőjogi gyógytartamú sérülések, illetve 50 % eséllyel a maradandó fogyatékoság hátrahagyása mellett gyógyuló koponyaűri sérülés (agyvizenyő) kialakulásával.

[5] A II. rendű felperes a balesetben agyrázkódás; agyvizenyő; a jobb arcfél húzódása; ajak felszakadása; a nyakszirtesont bal oldali nyúlványának mérsékelt elmozdulással járó törése; légmellel szövődött bal oldali tüdőzúzódás, háti XI. csigolya összenyomatásos törése; a bal oldali szeméremcsont alsó és felső szárának törése; valamint a jobb combcsont-testének darabos; elmozdulással járó spirál törése sérülését szenvedte el. A sérülések tényleges gyógytartama 12 hét.

[6] A biztonsági öv használata esetén a bal hátsó utas által a balesettel összefüggésben 8 napon belüli büntetőjogi gyógytartamú sérülések, középső utas esetén 8 napon túli büntetőjogi gyógytartamú súlyos sérülés kialakulásával lehetett volna számolni.

[7] A III-XI. rendű felperesek az I. rendű felperes hozzátartozói.

A kereset és az ellenkérelem

[8] A felperesek a balesetben elszenvedett vagyoni káraik és sérelemdíj megtérítése iránt terjesztettek elő keresetet az alperessel szemben az alábbiak szerint.

[9] Sérelemdíjként az I. rendű felperes javára 80.000.000 Ft; a II. rendű felperes javára 15.000.000 Ft; a III. rendű – IV. rendű felperesek javára fejenként 8.000.000 – 8.000.000 Ft; az V. rendű – VII. felperesek javára fejenként 6.000.000 – 6.000.000 Ft; a VIII. rendű – XI. rendű felperesek javára fejenként 4.000.000 – 4.000.000 Ft, valamint a késedelembe esés időpontjától – 2017. december 31. napjától (baleset napját követő naptól) – a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

[10] Vagyoni kártérítésként az I. rendű felperes 112.186.175 Ft; a II. rendű felperes javára 5.793.040 Ft; a III. rendű felperes 6.381.835 Ft ; a IV. rendű felperes 7.101.145 Ft ; a VIII. rendű felperes 516.400 Ft; a IX. rendű felperes 589.070 Ft; a XI. rendű felperes 504.085 Ft, valamint a késedelembe esés időpontjától – 2018. december 15. napjától (a biztosító társaság felé előterjesztett kárigényeik bejelentése időpontjától) – a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetését kérte.

[11] Az I. rendű felperes költségpótló járadék jogcímén: gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, gyógyászati segédeszközök költségeire 31.165 Ft/hó; otthonápolás-gondozás költségeire: szükséges eszközök költségére 33.845 Ft/hó, rezsitöbblet költségére 12.390 Ft/hó, házi betegápoló költségére 673.500 Ft/hó; háztartási munkákban kisegítő, illetve többleterő kifejtésre 52.000 Ft/hó; rehabilitációs járadékként 350.615 Ft/hó; közlekedési többlet költség - gépjárműhasználati járadékként 20.000 Ft/hó. Jövedelempótló járadék jogcímén: 2019. 07. 01 – 2019. 12. 31. közötti időszakban 197.830 Ft/hó; 2020. 01. 01-től véghatáridő nélkül 201.995 Ft/hó; 2018. 01. 01-től véghatáridő nélkül a hétvégi munkákból, táncitanításból származó keresetvesztésre 37.500 Ft/hó iránti járadéokra tartott igényt.

[12] Költségpótló járadék jogcímén a II. rendű felperes gyógyszerek, gyógyhatású készítmények, gyógyászati segédeszközök költségeire 41.690 Ft/hó; rehabilitációs járadékként 6.670 Ft/hó; közlekedési többletköltséggént 10.000 Ft/hó; jövedelempótló járadék jogcímén: 2020. 08. 01 - 2021. 06. 30 közötti időszakban 131.215 Ft/hó; 2021. 07. 01-től véghatáridő nélkül 179.240 Ft/hó megfizetését kérte.

[13] Jövedelempótló járadék jogcímén a III. rendű felperes 2020. 08. 01-től véghatáridő nélkül 61.360 Ft/hó; a IV. rendű felperes 2020. 08. 01-től véghatáridő nélkül 83.130 Ft/hó összegre tartott igényt.

[14] Az V. rendű – VII. rendű felperesek a kieső szülői gondoskodás miatti járadékként 2017. 12. 31-től a gyermekek 18 éves koráig 25.000 – 25.000 Ft/hó és a járadékigény kezdő napjától a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat megfizetését kérték.

[15] A felperesek kereseti kérelmük jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:518. - 6:519. §-t, 6:522. §-t, 6:527. §-t, 6:532. § 6:535. § (1) bekezdését, Ptk. 2:52. - 2:53. §-t, a Ptk. 6:519. § (1) bekezdését, 6:48. § (1) bekezdését jelölték meg, nem téve vitássá a Ptk. 6:537. §-nak alkalmazhatóságát. Kérték kötelezni az alperest a perrel felmerült költségeik megtérítésére a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (továbbiakban: Pp.) 80-81. §-ai alapján. Az ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM r. (továbbiakban: IM r.) 3. § (2) bekezdés b) pontja alapján számították fel azzal, hogy a jogi képviselő áfa fizetésére köteles.

[16] Vitatták azt az alperesi jogértelmezést, amely szerint az alperes csak azokért a károkért tartozik helytállni, amelyeket az I. és II. rendű felperesek akkor szenvedtek volna el, ha nem terheli őket közrehatás. Vitatták azt is, hogy az alperes az ellenkérelem mellékletét képező együttes orvos-, műszaki szakértői véleménnyel és magánnyomozói véleménnyel bizonyította az I. és II. rendű felperesek közrehatását, és a Pp. 276. § (4) bekezdés a) pontjára, a Pp. 306. § (1) bekezdésére, valamint a Pp. 316. § (3) bekezdésének utolsó fordulatára figyelemmel vitatták a csatolt szakvélemények felhasználhatóságát, és bizonyítékként való értékelhetőségét.

[17] Az alperes ellenkérelme a keresetek elutasítására irányult, kérve költségei megfizetésére kötelezni a felpereseket. Perköltséggént az IM r. 3. § (2) bekezdés c) pontja alapján meghatározott ügyvédi munkadíjra tartott igényt azzal, hogy jogi képviselő áfa fizetésére köteles.

[18] Állította, az I. rendű és II. rendű felperesek a káresemény bekövetkezésekor felróhatóan jártak el. Megsértették az általában elvárhatóságot, amikor utasként beszálltak a gépjárműbe. Az I. rendű és II. rendű felperesek beleegyezésével és tudtával a baleset estéjén több ittas, jogosítvánnyal nem rendelkező személy (köztük I. rendű felperes) vezette a gépjárművet, sőt II. rendű felperes maga is arra készült, hogy vezetni fog ilyen állapotban. E magatartással az I-II. rendű felperesek vállalták a kiemelt kárveszély viselését, mely veszély a sofőrök vezetésre alkalmatlan állapotából fakadt. Ezen túl az I-II. rendű felperesek akkor is

felróhatóan jártak el, mikor szabálytalanul – négyen hátra ülve – szálltak be az autóba, és nem használták a biztonsági övet.

[19] A Ptk. 6:537. § (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokat a károkat kell megtérítenie, melyek az I–II. rendű felperesek felróható magatartásának elmaradása esetén is bekövetkeztek volna. A büntető eljárásban született, A/3. számú mellékletként csatolt egyesített szakértői vélemény alapján I. rendű felperes maradandó fogyatékoságot nem eredményező sérüléseket, míg II. rendű felperes 8 napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett volna el. Az I–II. rendű felperesek felróható magatartásának elmaradása esetén is bekövetkező károk vonatkozásában a kárrendezéskor kifizetésre került összeggel teljes mértékben eleget tett a kártérítési kötelezettségének.

[20] Részletesen kifejtette ellenkérelmét a felperesek által érvényesíteni kívánt egyes kártételeket illetően.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[21] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperes az I. rendű és a III. – XI. rendű felpereseket ért károk viselésére 100 %-ban, a II. rendű felperest ért károk viselésére 60 %-ban köteles.

[22] Megállapította, a perben nem volt vitatott, hogy az alperes helytállási kötelezettsége a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. tv. (Gfbtv) alapján fennáll, továbbá az sem, hogy a jogvitában a Ptk. 6:535. § (1) bekezdésében szabályozott a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség szabályai, az I–II. rendű felperesi közrehatás elbírálására pedig a Ptk. 6:537. § (1) bekezdésének a rendelkezései az irányadók. A perben nem volt vitatott, hogy az 5 személyes gépjárműben hatan utaztak. A meghallgatott (személy 1. neve) és (személy 2. neve) tanúk vallomása alapján bizonyított, hogy a gépjármű mindegyik utasa fogyasztott alkoholt az utazás megkezdése előtt és valamennyien tisztában voltak azzal is, hogy közülük csak (személy 1. neve) rendelkezett vezetői engedéllyel. A büntetőeljárásban szerzett szakvélemény alapján nem volt vitatott az I - II. rendű felperesek sérülését eredményező baleseti mechanizmus sem. Rámutatott, az igazságügyi szakértői vélemény kétséget kizáróan megállapította, hogy az utasok közül kizárólag a gépjármű jobb első ülésén utazó (személy 1. neve) használta a biztonsági övet. A gépjármű hátsó ülése három biztonsági övvel volt felszerelve, azonban azokat az utasok egyike sem használta a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 05.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 48. § (4) bekezdése ellenére. Vizsgálta, hogy az I. és a II. rendű felperesek mulasztása okozati összefüggésbe hozható-e az általuk elszenvedett sérülésekkel, azaz, hogy az I. és a II. rendű felperes a biztonsági öv használata mellett is elszenvedte volna-e a tényállás szerinti sérüléseket. Ennek megállapítására elrendelte a büntetőeljárásban szerzett szakvélemény kiegészítését. A kiegészített egyesített szakvéleményt ítélezése alapjául fogadta el. Ennek alapján megállapította, hogy az I. rendű felperesnek a gépjárműben való elhelyezkedésére és a baleset bekövetkezésének a körülményeire tekintettel bekötött biztonsági öv mellett is csaknem 50 % esélye lett volna a maradandó fogyatékoságot eredményező sérülés, az agyvizenyő kialakulásának. A Ptk. 6:537. § (1) bekezdésének második fordulataiban írtakra figyelemmel a maradandó fogyatékoságot eredményező tevékenység veszélyes jellegét az alperes terhére értékelte, ennek alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperest teljes helytállási kötelezettség terheli a bekövetkezett sérülések okozta károkért.

[23] A bal hátsó ülésen ülő személy ölében helyet foglaló II. rendű felperes tekintetében a szakvéleményből megállapítható, hogy a biztonsági öv rendeltetésszerű használatával 8 napon belüli büntetőjogi gyógytartamú sérülések kialakulásával lehetett volna számolni. Maradandó fogyatékoság kialakulása a bal oldali és középső helyen helyet foglaló személyek esetén sem lett volna várható. A II. rendű felperesnél tehát a súlyosabb sérülések és a

biztonsági öv becsatolásának hiánya között az okozati összefüggést egyértelműen megállapíthatónak találta, a tevékenység fokozatosan veszélyes jellegét az alperes terhére figyelembevéve az alperes felelősségét a II. rendű felperes által elszenvedett károkért 40 %-ban találta megállapíthatónak.

[24] A közrehatás mértékének meghatározásakor figyelmen kívül hagyta, hogy az I. és a II. rendű felperesek italoztak mielőtt a gépjárműbe szálltak, továbbá, hogy a hátsó ülésen négyen ültek, mert ezek a tényezők nem hozhatók ok-okozati összefüggésbe bekövetkezett sérüléseikkel.

[25] Nem látott lehetőséget a felelősség alperes által hivatkozott módon történő megállapítására, hangsúlyozva, hogy a bírói gyakorlat a Ptk. 6:537. §-a alapján továbbra is a százalékos mértékű kárfelelősség megállapítását alkalmazza és nem csupán azok károkra korlátozva állapítja meg a felelősséget, amelyek a károsult közrehatása mellett is bekövetkeztek volna.

[26] Kifejtett indokai alapján a III–XI. rendű felperesek mint hozzátartozók kárigényével kapcsolatban az alperes helytállási kötelezettsége az I. rendű alperes tekintetében megállapított helytállási kötelezettséghez igazodik.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[27] A II. rendű felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének részbeni megváltoztatását kérte akként, az ítéltábla állapítsa meg, hogy az alperes az őt ért károk viselésére 80 %-ban köteles. Kérte, mellőzze a közbenső ítélet indokolása [2] bekezdésének azt a megállapítását, hogy „valamennyien tudták azt, közülük kizárólag (személy 1. neve) rendelkezik jogosítvánnyal”, [89] bekezdéséből pedig azt a megállapítást, hogy „tisztában voltak azzal is, hogy közülük csak (személy 1. neve) rendelkezett vezetői engedéllyel”. Kérte az indokolás [100] bekezdése első mondatának kiegészítését azzal, amennyiben középben utazik (II. rendű felperes), úgy 8 napon túli büntetőjogi gyógytartamú súlyos sérülések (pl. végtagtörés) kialakulásával lehetett volna számolni.

[28] A másodfokú bíróságtól a Pp.) 369. § (3) bekezdés a), c) és d) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását kérte. Eljárási szabálysértésként a Pp. 263. § (1) bekezdésének és a 279. § (1) bekezdésének, anyagi jogszabálysértésként pedig a Ptk. 6:537. § (1) bekezdésének a megsértésére hivatkozott.

[29] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a tanúvallomások okszerűtlen értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy a balesetet szenvedett autóban utazók közül valamennyien, így az I. és a II. rendű felperesek is tudták, hogy csak a gépkocsi tulajdonosa rendelkezik jogosítvánnyal. Hangsúlyozta, helytállóan rögzítette a közbenső ítélet, hogy a baleset részesei közül csak az I. és a II. rendű alperes ismerték egymást, míg a többi utas a balesetet megelőzően csak az I. rendű felperest ismerte.

[30] Utalt arra, (személy 2. neve) tanú vallomásaiban úgy nyilatkozott, szerinte mindenki előtt ismert volt, hogy kinek van és kinek nincs jogosítványa, mert arról beszélgettek, hogy az I. rendű felperes akkor tanult vezetni. (személy 1. neve) vallomásaiban arra nem tudott válaszolni, a többieknek volt-e arról tudomása, hogy (személy 2. neve) rendelkezett-e jogosítvánnyal. Kijelentette, a baleset és az alkohol miatti emlékezetkiesése miatt nem emlékszik, hogy beszélgettek a jogosítvány témáról, továbbá előadta azt is, volt olyan, hogy csak bizonyos emberek beszélgettek egymással. A szembesítés eredményeként (személy 2. neve) már akként nyilatkozott, arról volt szó, hogy az I. rendű felperes vezetni tanul, de hogy ez a téma akkor került-e szóba, amikor mind a hatan egy időben jelen voltak és mindenki hallotta-e, arra nem tud nyilatkozni. Mindebből következően nem bizonyított, hogy a II. rendű

felperes a baleset előtt tudomással bírt arról, hogy (személy 2. neve) nem rendelkezik vezetői engedéllyel.

[31] Nem tette vitássá az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy a kármegosztásra okot a károsodással oksági összefüggésbe hozható az a magatartása, hogy a közlekedési balesettel érintett jármű utasaként elmulasztotta biztonsági öv használatát. Megítélése szerint azonban az elsőfokú bíróság a kármegosztás arányát a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésével helytelenül állapította meg. Nem értékelte kellő súllyal a veszélyes üzemi károkozásból eredő objektív felelősségen túl a gépjárművezető súlyosan felróható sebesség túllépését, azt, hogy a megengedett 90 km/h helyett 170 km/h sebességgel vezette az autót, a kisodródáshoz vezető vezetéstechnikai hibát, továbbá azt, hogy vezetői engedély nélkül vezette a járművet. Ezért a gépkocsivezető felróható magatartása miatt az utas közreható magatartása legfeljebb 20 %-ban megalapozott.

[32] Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a szakértői véleménynek azt a megállapítását, hogy a középső utas esetén a bekapcsolt biztonsági öv mellett 8 napon túli súlyos (végtagtöréses) sérülésekkel lehetett volna számolni. A perben nem áll rendelkezésre olyan adat, amely szerint, ha az autóban öten utaznak, abban az esetben a II. rendű felperes középen vagy baloldalon foglalt volna helyet. Ezért az elsőfokú ítélet [100] bekezdésének az a fordulata, amely szerint biztonsági öv rendeltetésszerű használata mellett nyolc napon belüli büntetőjogi gyógytartamú sérülések kialakulásával lehetett volna számolni, nem megalapozott.

[33] Az alperes fellebbezésében a közbenső ítélet megváltoztatását kérte elsődlegesen akként, hogy az I. rendű, a III. – XI. rendű felpereseket ért károk vonatkozásában kizárólag az I. rendű felperest ért 8 napon túl gyógyuló, de maradandó fogyatékoságot nem eredményező sérülések által okozott károkért, míg a II. rendű felperest ért károkat illetően kizárólag a 8 napon belüli gyógyuló sérülések által okozott károkért köteles helytállni. Másodlagos fellebbezési kérelmében a közbenső ítélet oly módon való megváltoztatását kérte, hogy az I. rendű, valamint a III. - XI. rendű felperesek ért károk viselésére 10 %-ban, míg a II. rendű felperest ért károk viselésére 1 %-ban köteles.

[34] Elsődleges fellebbezési kérelme kapcsán a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását, nevezetesen azt kérte, hogy az ítéletábra vonjon le az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést a kármegosztás módjának megállapítása körében. Másodlagos fellebbezésével összefüggésben a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja alapján kérte az elsőfokú bíróság kármegosztás mértékének megállapítása körében hozott döntésének felülmérlegelését.

[35] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megsértette a Ptk. 6:537. § (1) bekezdését, amikor a kármegosztást százalékos módon határozta meg.

[36] Változatlanul fenntartotta, hogy dogmatikailag is el kell különíteni egymástól a felróhatóság és a közrehatás arányának vizsgálati módszerét. Jelen ügyben a Ptk. 6:537. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak a felperesek közrehatását kell megállapítania. Kifejtette, a felróhatóság aránya azt jelenti, hogy a felek milyen mértékben és egymáshoz képest milyen arányban tértek el az adott helyzetben általában elvárható magatartástól. Ez a fajta kármegosztás nem azonos a közrehatás arányával, mely esetben azt kell vizsgálni, hogy a kár bekövetkezéséhez vezető okfolyamatban fizikai-természettudományos értelemben és a jogi okozatosság fogalmára tekintettel milyen súlyt képviselt a károsult közreható magatartása. A közrehatás megállapításakor nem százalékosan, hanem tételesen kell vizsgálnia a bíróságnak, hogy mely károsodás milyen okból következett be és ha az adott károsodás a felperesi felróható magatartás eredménye, úgy annak megtérítésére az alperest kötelezni nem lehet. A százalékos kármegosztás alkalmazása esetén olyan károk viselésére is köteles lenne, amely kizárólag a felperesek felróható magatartásából származnak. Kiemelte, a két módszertan

közötti különbség kifejezetten kiütközik a II. rendű felperes esetén, ahol az elsőfokú közbelső ítélet szerint is a felperesi felróható magatartás elmaradása esetén a II. rendű felperesnek kizárólag a 8 napon belül gyógyuló sérülései lettek volna. Ezzel szemben a százalékos kármegosztás alkalmazásával köteles lenne a II. rendű felperes esetleges maradandó panaszai által okozott károk részbeni viselésére. Utalt arra, az elsőfokú bíróság által felhívott bírói gyakorlat téves.

[37] Változatlanul fenntartotta és megismételte az I. és a II. rendű felperesek felróhatóságát illetően az ellenkérelmében előadottakat.

[38] Sérélmelte, hogy a közrehatás megállapítása során az elsőfokú bíróság e tényeket figyelmen kívül hagyta.

[39] Megítélése szerint az elsőfokú bíróság értékelte ugyan azt a tényt, hogy az I. és a II. rendű a felperesek a hátsó ülésen szabálytalanul negyedik utasként szálltak be az autóba, és nem használtak biztonsági övet, de a bizonyítékokból a kármegosztás módszere körében téves jogi következtetést vont le. Az alperes bizonyítási érdeke kizárólag addig terjed, hogy az általa állított sérülések a felperesi felróható magatartásból származnak, ezt követően a felperesi bizonyítási érdekkörébe tartozik, hogy szabályos utazás és biztonsági öv használata mellett, azaz a felróható magatartás elmaradása esetén pontosan milyen sérülések következtek volna be.

[40] Hangsúlyozta, az I. rendű felperes tekintetében a kizuhanás elmaradt volna, ha használja a biztonsági övet. Ezzel bizonyította, hogy az I. rendű felperes maradandó sérülései a felróható magatartásából erednek. A kiegészített szakértői vélemény rögzítette, hogy a maradandó fogyatékoság az övhasználat figyelembevétele mellett 50 % valószínűséggel alakult volna ki, vagyis az I. rendű felperes nem bizonyította, hogy az agyvizenyő abban az esetben is kialakul, ha használja a biztonsági övet.

[41] A II. rendű felperes kapcsán a szakvélemény egyértelműen megállapította, hogy legfeljebb 8 napon belüli sérülései lettek volna, ha szabályosan a biztonsági öv használata mellett utazik. Ez egyben bizonyítja, hogy a felperes által állított 8 napot meghaladó sérülések kizárólag a felróható magatartásának eredményei, és azt is, hogy milyen sérüléseket szenvedett volna el a felróható magatartásának elmaradása esetén.

[42] Másodlagos fellebbezése kapcsán kérte a közrehatás mértékének felülmérlegelését, a sofőr állapotának és az este korábbi eseményei során kifejezetten vállalt többletkockázatok tényének közreható magatartásként való értékelésével. Kérte az övhasználat hiányát és a szabálytalan utazás tényét megfelelő súllyal értékelni. Kifogásolta azt is, hogy az I. rendű felperes kapcsán az esélycsökkenés tényét az elsőfokú bíróság nem vonta a mérlegelés körébe. A II. rendű felperest illetően az elsőfokú bíróság kizárólag az alperesi oldal veszélyes üzemi jellegére figyelemmel állapított meg közrehatást, mert az ítélet szerint a II. rendű felperes valamennyi súlyosabb sérülése kizárólag a biztonsági öv használatának hiányából fakad. Ezért kirívóan téves mérlegeléssel határozta meg a közrehatás arányát.

[43] Az I. és a II. rendű felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet II. rendű felperesi fellebbezéssel nem érintett részében való helybenhagyását kérték. Érvelésük szerint az alperes fellebbezése a kármegosztást eredményező közrehatás bizonyítása és kármegosztás mértékének meghatározása körében ellentétes a veszélyes üzemi felelősség töretlen bírói gyakorlatával, a Ptk. 6:537. § (1) bekezdésében és a bizonyítási érdek értelmezése kapcsán a Pp. 265. § (1) bekezdésével. Hangsúlyozták, az alperes a károsító és a károsult magatartását vétkességi szempontból kívánja összehasonlítani, az általában elvárható magatartás mércéjétől való eltérést helyezné a kármegosztás fókuszába, ami ellentétes a Ptk. 6:535. §-ával és a 6:537. § (1) bekezdés második mondatával. Az alperes érvelése nem veszi figyelembe, hogy felelőssége nem vétkességi, hanem tárgyi felelősség, továbbá figyelmen

kívül hagyja, hogy az alperesi biztosított károkozása nem csak a könnyebb sérülésekkel van ok-okozati összefüggésben, hanem az I. rendű felperes maradandó fogyatékoságot eredményező sérülésével is, és a II. rendű felperes szintén maradandó egészségkárosodást okozó súlyos sérülésével is. Utaltak arra, a felperesi közrehatás nem oka a károsodásnak, legfeljebb a károsodás mértékében lehet szerepe, azonban az alperesi károkozás hiányában az I. és a II. rendű felperesek károsodása nem alakult volna ki. Ezért a Ptk. 6:537. § (1) bekezdés második mondata helyes értelmezésének az felel meg, ha a kárért felelős a ténylegesen bekövetkezett valamennyi kárért helytállni tartozik azzal, hogy a bizonyított közrehatás mértékével a helytállás mértéke csökken. Az alperesi érveléssel szemben nincs olyan kár, amely kizárólag az I. és a II. rendű felperesek felróható magatartásából származik.

[44] A bizonyítási érdek körében hangsúlyozta, a kárfelelősség csökkentése érdekében az alperesnek kellett azt bizonyítania, hogy a kár a károsult felróható magatartásából származott. A perben beszerezett és alperes által is elfogadott együttes szakértői vélemény szerint az I. rendű felperes károsodása 50 % eséllyel bekövetkezett volna övhasználat esetén is. Megítélésük szerint az I. rendű felperes kára akkor származhatott volna a közrehatásként értékelt felróható magatartásából, a biztonsági öv használatának hiányából, ha az öv használata mellett nem következhetett volna be a károsodása. Ezt a szakértői véleményre tekintettel az alperes nem tudta bizonyítani.

[45] Nem bizonyított, hogy a II. rendű felperes tudott arról, hogy a gépkocsi vezetőjének nincs jogosítványa, továbbá arra sincs adat, hogy a II. rendű felperes a jármű vezetésére készült. Utóbbi körülménynek azonban bizonyítottság esetén sem lenne jogilag értékelhető következménye. Az alperes nem bizonyította, hogy az I. és a II. rendű felperesek közül ki ült be negyedikként az autóba, az erre vonatkozó érvelés nem alkalmas a közrehatás bizonyítására.

[46] Hivatkoztak arra, a fellebbezés anélkül támadja az elsőfokú bíróság mérlegelési tevékenységét a kármegosztás arányának meghatározása kapcsán, hogy a hibás mérlegelés szempontjait előadná.

[47] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú közbenső ítélet fellebbezése szerinti megváltoztatása mellett a II. rendű felperes által támadott rendelkezéseinek a helybenhagyását kérte.

Az ítéltábla döntése és annak indokai

[48] A II. rendű felperes fellebbezése kisebb részben alapos, az alperes fellebbezése alaptalan.

[49] A II. rendű felperes fellebbezése alapján az ítéltáblának mindenekelőtt abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 279. § (1) bekezdésének megfelelően okszerűen értékelte-e a bizonyítás eredményét és ehhez képest szükséges-e a tényállás módosítása.

[50] A II. rendű felperesnek az a fellebbezési kérelme, amely az ítélet [2] és [89] bekezdésének idézett rendelkezése mellőzését kéri, a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlására irányul. Ennek kapcsán azt kellett vizsgálni, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás eredményét a Pp. 279. § (1) bekezdése szerint okszerűen mérlegelte-e.

[51] A felperesek az elsőfokú eljárásban vitatták az alperesnek azt az ellenkérelmében tett előadását, amely szerint az I. és a II. rendű felperesek egyaránt tudták, hogy a gépjárművet a baleset időpontjában vezető (személy 2. neve) nem rendelkezett vezetői engedéllyel. Egyetért

az ítéltábla a II. rendű felperesnek azzal a fellebbezési érvelésével, hogy e tény igazolására a lefolytatott bizonyítás nem alkalmas. (személy 1. neve) vallomása e körben értékelhető nyilatkozatot nem tartalmaz. (személy 2. neve) vallomásában előbb valóban úgy nyilatkozott, hogy mindenki jelen volt olyan tartalmú beszélgetésnél, amely arra vonatkozott, hogy ki rendelkezik jogosítvánnyal, a szembesítést követően azonban ezt az előadását módosította. Ilyen körülmény között nem bizonyított kétséget kizáróan, hogy a II. rendű felperesnek tudomása volt arról, hogy (személy 2. neve)nek nem volt vezetői engedélye, ezért megalapozottan hivatkozott a II. rendű felperes arra, hogy az elsőfokú bíróság a tanúvallomások Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésével értékelte a tanúvallomásokat és e vonatkozásban téves tényállást állapított meg. Erre tekintettel az ítéltábla a fellebbezést megalapozottnak találta és a tényállást ennek megfelelően módosította.

[52] Mindez azonban az ítéltábla alábbiakban kifejtett álláspontjára tekintettel a jogvita érdemét nem érinti.

[53] Ezt követően az alperes fellebbezése kapcsán az ítéltáblának az elsőfokú bíróság által a kármegosztás arányának meghatározása során alkalmazott módszer helyességét illetően kellett állást foglalnia.

[54] A Ptk. 6:537. § (1) bekezdése alapján az üzembentartónak nem kell megtérítenie a kárt annyiban, amennyiben az a károsult felróható magatartásából származott. A kármegosztásnál a tevékenység fokozatosan veszélyes jellegét az üzembentartó terhére kell figyelembe venni. Ebből a rendelkezésből egyrészt az következik, hogy a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatója akkor sem mentesülhet teljes mértékben a veszélyes üzemi felelősség alól, ha magatartása részben sem felróható és a kár egyáltalán nem következett volna be a károsult felróható magatartása hiányában, továbbá a közrehatás arányának meghatározásánál a káreseményhez vezető magatartások közül a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató személy magatartása a felróhatóság általános mértékénél nagyobb súllyal értékelendő, pusztán a tevékenység fokozott jellegére tekintettel. A közrehatási arány meghatározásakor elsősorban a károsult magatartásának felróhatóságát kell értékelni, és az vehető figyelembe kárcsökkentő tényezőként a káresemény következményeiért való helytállás körében.

[55] A kármegosztás feltétele egyrészt a károsult felróható magatartása, másrészt, hogy e magatartása a kár bekövetkeztében közrehatott, vagyis a károsult felróható magatartása csak abban az esetben ad módot a kármegosztásra, ha az összefügg a káreseménnyel.

[56] A közreható magatartást, a kár bekövetkezését és e magatartás közötti ok-okozati összefüggést, és a károsult felróhatóságát az üzembentartónak, a jelen esetben az üzembentartó által okozott károkért helytállni köteles alperesnek kell bizonyítani.

[57] Egyetért az ítéltábla az alperesnek azzal a fellebbezési érvelésével, hogy a fokozott veszéllyel járó tevékenységgel okozott károk megtérítése során a kármegosztás aránya a közrehatás arányában határozható meg (Fuglinszky Ádám: Kártérítési jog HVG. Orac Lap- és Könyvkiadó Kft. 2015. 304. oldal második bekezdés). A kár bekövetkezéséhez vezető okfolyamatban a károsultnak csak a kár bekövetkeztével releváns okozati összefüggésbe hozható közreható magatartása értékelhető. Az elsőfokú bíróság által ítélezése alapjául elfogadott és a peres felek által sem vitatott szakértői vélemény szerint a baleset közvetlen oka a vezető abszolút és relatív sebességtúllépése és az annak következtében kialakult veszélyhelyzet miatt alkalmazott eltúlzott mértékű kormánymozdulat volt. Nem áll rendelkezésre olyan peradat – erre az alperes sem hivatkozott –, amelyből az a következtetés lenne levonható, hogy a vezetői engedély hiánya, illetve a vezető alkoholfogyasztása okozati összefüggésbe hozható a bekövetkezett balesettel, ezáltal az I. és a II. rendű felperesek károsodásával.

[58] Nem vitásan az I. és a II. rendű felperesek felróhatóan, azaz nem az adott helyzetben általában elvárható módon jártak el, amikor részt vettek az utazásban úgy, hogy tudomással bírtak a vezető alkohol fogyasztásáról, továbbá az I. rendű felperes arról, hogy (személy 2. neve)nek nincs vezetői engedélye. Azonban e magatartásuk, valamint az alperes által a fellebbezésben hivatkozott egyéb „kiemelt kárveszély viselése” körében hivatkozott körülmények között nincs olyan releváns okozati összefüggés, amely miatt azt a kár bekövetkezéséhez vezető okfolyamatban mint károsulti közrehatást megalapozó magatartást lehetne értékelni.

[59] Az ítéltábla álláspontja szerint a hátsó ülés utasainak magatartását tényleges elhelyezkedésük alapján kell megítélni. Tény, hogy a II. rendű felperes negyedik utasként a baloldali utas ölében foglalt helyet. A szakértői vélemény alapján nem volt vitatott, hogy a II. rendű felperes károsodásának bekövetkeztében a biztonsági öv használatának elmulasztása felróható közreható magatartás. A biztonsági öv használatának a hiánya a II. rendű felperes autóban elfoglalt helyzetéből fakadt. Ezért az erre vonatkozó alperesi hivatkozás figyelembevétele lényegében ugyanannak a magatartásnak a kétszeres értékeléséhez vezetne.

[60] Az ítéltábla fentiekben kifejtett álláspontjára tekintettel az elsőfokú bíróság a közrehatás arányának meghatározásakor helyesen indult ki abból, hogy a II. rendű felperes ténylegesen elfoglalt helyzete esetén közreható magatartása hiányában milyen sérüléseket szenvedett volna el. Ezért nincs indoka a közbenső ítélet indokolása e körben való kiegészítésének, e tekintetben a II. rendű felperes fellebbezése alaptalan.

[61] Az elsőfokú bíróság a következetes és állandó bírói gyakorlat megfelelő alkalmazásával döntött a kármegosztás százalékos arányban történő meghatározásáról, annak a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja alapján történő felülmérlegelésére sem látott jogszabályi lehetőséget az ítéltábla, az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének e körben kifejtett indokaival mindenben egyetért.

[62] Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által megállapított közrehatási arány a gépjárművezető sebességtúllépésben megnyilvánuló felróható magatartásának figyelembevételével is helytálló. Megjegyzi az ítéltábla, az elsőfokú közbenső ítélet tényállása a szakértői véleményben szereplővel egyezően tüntette fel a gépjármű baleseti mechanizmus alapján meghatározható sebességét. Tény, hogy (személy 2. neve) 170 km/óránál jelölte meg haladási sebességét a baleset bekövetkezését megelőzően, amelyre a szakértő véleményében akként nyilatkozott, hogy az reálisként fogadható el. Mivel a közbenső ítélet tényállásában az elsőfokú bíróság a szakértő által meghatározott értéket tüntette fel, a fellebbezés pedig az erre vonatkozó tényállást nem támadta, ezért – a Pp. 370. § (1) bekezdésben írtakra figyelemmel – a járművezető magatartása felróhatósága értékelésénél a közbenső ítéletben megállapított tényállás az irányadó. A vezetői engedély hiánya a fentiekben kifejtettek alapján a kármegosztás körében szintén figyelmen kívül marad. A kármegosztás elsőfokú bíróság által meghatározott aránya megfelel a bírói gyakorlatnak is. A Kúria Pfv.20.185/2020/6. számú határozatában megállapított tényállás szerint a per felperese a biztonsági öv szabályszerű használata esetén legnagyobb valószínűséggel könnyű testi sérülést szenvedett volna, és baleseti sérülései nem következtek volna. A Kúria az üzembentartó által folytatott tevékenység fokozott veszélyes jellegét is értékelve 60-40 % arányú kármegosztás alkalmazását tartotta indokoltnak a közreható károsultra kedvezőbben.

[63] Az elsőfokú bíróság a biztonsági öv becsatolásának hiányát az I. rendű felperes tekintetében is kármegosztásra okot adó károsulti közreható magatartásként értékelte. Az elsőfokú közbenső ítéletnek ezt a megállapítását az érintett felek egyike sem tette vitássá. Az elsőfokú bíróság a szakértőnek azon megállapítása alapján, hogy a maradandó fogyatékoságot eredményező sérülések 50 %-os eséllyel az öv használata mellett is bekövetkezhetnek volna, továbbá a tevékenység fokozottan veszélyes jellegét az alperes

terhére értékelve helyezkedett arra az álláspontra, hogy e felperesi magatartás lényegében nem alapoz meg kármegosztást.

[64] A bírói gyakorlat a biztonsági öv bekapcsolásának elmulasztását a károsult alacsony 15 %-os mértékű közrehatásaként értékelte olyan tényállás esetén is, amikor a biztonsági öv használata esetén is csekély volt a túlélés esélye (Pfv.V.21.389/2012/4.). Ehhez képest az elsőfokú bíróság nem okszerűtlen mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli esetben az alperesnek kell teljes egészében viselnie az I., III-XI. rendű felperesek kárát, mivel az I. rendű felperes károsodása nagyvalószínűséggel ugyanezen kárt szenvedte volna el a biztonsági öv becsatolása esetén is.

[65] Megjegyzi az ítéltábla az alábbiakat: A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint törvény eltérő rendelkezése hiányában a perben jelentős tényeket annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valósnak fogadja el (a továbbiakban: bizonyítási érdek), továbbá a bizonyítás elmaradásának vagy sikertelenségének a következményeit is ez a fél viseli.

[66] A fentiek alapján az alperes érdekében állt annak bizonyítása, hogy az I. rendű felperes elszenvedett károsodása a felróható magatartásával összefüggésben keletkezett. A szakértői vélemény szerint az I. rendű felperes a biztonsági öv használata esetén is 50 % eséllyel elszenvedte volna azt a sérülést, amely a maradandó egészségkárosodást eredményezte. Ha pedig a biztonsági öv becsatolása mellett is jelentős valószínűséggel bekövetkezett volna az I. rendű felperes maradandó egészségkárosodást eredményező sérülése, az ítéltábla szerint nem bizonyított, hogy az ok-okozati összefüggés fennáll a károsult felróható magatartása és a bekövetkezett károsodás között. A bizonyítatlanság következményét pedig a Pp. 265. § (1) bekezdés második fordulata alapján az alperesnek kell viselni.

[67] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit részben a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, egyebekben az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta [Pp. 383.§ (2) bekezdés].

[68] Az alperes fellebbezése teljes egészében, a II. rendű felperes fellebbezése túlnyomó részben alaptalannak bizonyult, ez esetben a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján tarthatnának igényt a fellebbező felek a másodfokú eljárásban felmerült költségeiknek a megtérítésére, erről azonban az ítéltábla perköltség felszámítás hiányában rendelkezni nem tudott (Pp. 81.§, 82. §).

[69] A felperesek a fellebbezési ellenkérelmük kapcsán tartottak igényt perköltségre, amelyet a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdésére utalással számítottak fel. A jelen másodfokú eljárás tárgya közbenső ítélet felülbírálata, azaz a fellebbezési perérték nem határozható meg.

[70] A meg nem határozható perértékű eljárásban az IM rendelet 3. § (3) bekezdése alkalmazandó ügyvédi munkadíj számításakor, ami óránként 3000 Ft munkadíjban [IM rendelet 3. § (3), (5) bekezdés].

[71] A felperesek fentiek szerinti tartalmú perköltség felszámítása nem felel meg a Pp. 81. § (2) bekezdésében foglaltaknak (nem jelölték meg a jogi képviselő által kifejtett tevékenység időigényét), ezért az ítéltábla mellőzte az alperes perköltségben való marasztalását.

[72] Az eljárásban a felperesek személyes költségmentesség, az alperes személyes illetékmentesség kedvezményében részesülnek, ezért a feljegyzett összesen 104.000 Ft (II. rendű felperes fellebbezése: 48.000 Ft + indokolás elleni fellebbezés: 8.000 Ft + alperes fellebbezése 48.000 Ft) a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

[73] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2023. május 22.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.
előadó bíró

Dr. Lengyel Nóra sk.
táblabíró